

Megjelenik a Társalkodóval minden héten kétszer: t. i. vasárnap és csütörtökön. Előfizetni helyben a szerktő's kiadó tulajdonosnál uri utca 435dik sz. alatti Trattner-Károlyi ház első emeletén, egyebütt pedig minden királyi posta-hivatalnál. Az ausztriai birodalomba vagy külföldi tartományokba kívántató példányok irant csupán a bécsi cs. főpostahivatal utján történhetik a megrendelés. Az Ertesítőben mindenféle hirdetésny fölvetetik 's pontosan közöltetik.

F. évi october 1jétől december fogytaig terjedő évnegyedi előfizetést ez ikerlapokra, boritéktalanul helyben 2 fr. 40 kr., boritékosan és postán 3 fr. 30 p. krral elfogadnak mind a kir. postahivatalok mind a Jelenkor és Társalkodó szerkesztősége.

FOGLALAT. Magyar- és Erdélyország: A' Kamatok kamatairól; Országgy. közlemény: (sept. 24d. frdi ülés pótlékau) Sz. gr. beszéde a' váltóképesség megszorítására ellen; sept. 27d. frdi ülésb. országgy. költségviselés; szintaznap ker. ülésb. csődörvények módosítása; szintaznap orsz. rdi ülésb. a' zsidóügy iránti üzenet felírás és t. javaslat 's k. személynök figyelmeztetése; sept. 28d. frdi ülésb. katon. élelmelés 's katonai kihágások iránti üzenet és t. javaslat; szintaznap ker. ülésb. börtönrendszeri 5d. üzenet, hajdu és jászkun kerület belrendezése; szintaznap orsz. rdi ülésb. a' zsidóügy folytatása; sept. 30d. ker. ülésb. a' törvényeknek a' t. hatóságokhoz megküldetése 's az egyházi tized - megváltás; oct. 1jei ker. ülésb. a' városreformi 1d. turopolyai sérelem iránti 3d. az üszsz. sérelemek iránti 7d. 's pótlólagos sérelem. iránti frdi 2d. válasz; orsz. ülésb. elfogadtatt a' városi 7d. a' tud. egyetem, gyorsírszat és közalapítványok iránti okiratok; szintaznap frdi ülés a' zsidóügyre nézve a' rdi javaslatot nem partolván mult országgy. nézetei mellett maradt; budapesti napló: fővárosi 's egyéb újdonságok; Borsod és Bars megyei közgyűlések; az orsz. pénzügy-vaslasztmányi jelentés állása jelenleg.)

Amerika (Nagy vízáradások 's általok okozott kár.)
Spanyolország (Madridi választások sikere 's a' t.)
Anglia (Taitin új üszszelűtközések; dublini lakoma.)
Franciaország (Marokkai béke pontjai; pompás album; marokkai szultán levele; régiség-felfedözések)
Svédország (népzavargás Stockholmban.)
China (alkudozás Franciaország és Amerikával)
Ertesítő.

Magyarország.

A' kamatok kamatairól.

Közönséges vélekedés hazánkban, hogy a' fizetés határidején túl kimaradt kamatoktól kamatot fizetni nem kell, úgy hogy akár hány esztendőig maradjanak is el a' kamatok, gyümölcsözni mindig csak az eredeti tőke fog. Vannak mindazáltal, kik úgy itélnék, hogy ez nem igazság, és hogy a' kamatok, ha a' kitűzött határidőre le nem fizettetnek, a' tőkéhez kell tudni, 's attól fogva úgy nézvé azokat, mint a' hitelező javára gyümölcsöző tőkéket, a' következő esztendőkből azok kamatait is számítani kell, mint ez már sok országban valóság-gal történik is. Az első nézet szerint 1000 p. frtnak 10 évi elmaradt kamatai, 100től 6tot számítva, tesznek 600 ftot, a' második szerint pedig 790 ftot 51 krt.

Ha már azt kérdi valaki: e' két nézet közül mely-lyik egyezik az igazsággal? erről hazánk törvényei mélyen hallgatnak 's a' dolgot sem egyik sem másik rész-re nem döntenek el. Gyakorlatilag azonban minden alsóbb és felsőbb törvényszékeinken az első nézet uralkodik 's a' szerint itéltetnek meg mindenütt a' több évről elmaradt kamatok, a' nélkül, hogy ezt világos törvény rendelte volna 's mindenfélől ezt halljuk hangzani: interusurium interusurii non currit. Lássuk, mi okát adják ennek törvénytudóink?

Egyik *) ezt mondja: Usurae usurarum exigi non possunt, si restans interesse in formalem obligationem deductum non est: *fructus namque fructum non parit, et nec usura usuram gignere potest.* Ez valóban igen furcsa okoskodás! Hát ha annak, ki így okoskodik, tehene üszőborjat ellik, nem fructusa e ez az ő tehenének? 's ha ez annak idejében ismét megel-lik, akkor nem fructus fructum parit? Hasonlóképen, ha ő elvetett 10 köből búzát 's lett róla 100 köből, 's ebből az elvetett magnak mint tőkének 's a' munkáltatás költségeinek megtérítésére fölme gy üszszesen netalán 80 köből, a' megmaradt 20 köből buza nem csupa tiszta fructus e? és ha ezt jövő esztendőre elveti, fructus fructum non parit? Mi több, hát az itt szóban forgó fogalomnak, mellyet *usurae usurarum* és *interusurium interusurii* barbar latin szökökkel szokás kifejez-ni nálunk, igazi classicus neve: a n a t o c i s m u s, nem épen ezt teszi e: *szüleménynek születte?* De igen! és így egészen meg kell fordítanunk az okoskodást 's ezt mondanunk: fructus fructum parit; ergo et usura usuram gignere potest.

Egy másik törvénytudóink **) meg így adja okát, miért nem kell az idejében le nem fizetett kamatoktól

kamatot venni: *Anatocismus, seu desumptio interusurii restantium interusuriorum non probatur; sibi enim creditor imputare debet, quod illa non exegerit.* Ugy e? De hátha valamely árának pénzét gyámja olly embernek adja ki kamatra, kitől fél is, reményl is, 's épen ezért, a' kamatok pontos fizetését soha nem sürgeti, 's az árának, mikor a' törvényes idő eléri, 15—20 évi kamatokat kell egyszerre bepörlni: ekkor is sibi imputare debet Creditor quod illa non exegerit? Hátha egy hatalmas előjáró vagy patronus valamely kegyes alapítvány vagy jótékony közintézet pénztárából néhány ezer frtot kamatra fölvesz, de a' kamatokat egész életében soha nem fizeti 's halála után 10—20 's több évi kamatokat egyszerre fizetnek le az örökségből maradákaik, de szokás szerint minden kamat nélkül, az e' miatt vallott kárt is sibi imputare debet creditor, azaz a' kegyes alapítvány vagy jótékony közintézet pénztárára? Hátha valamely hitelező, mihelyt az adós a' kamatot idejében nem fizeti, azt mindjárt megidézeti; de az jól értvén törvénykezésünk csínyait, tud benne módot találni, hogy a' világos adóssági (liquidum debiti) pert is több esztendőig elhúzza: ekkor is sibi imputare debet Creditor, quod interusuria tempestive non exegerit? Bizony bizony más okának kell lenni, hogy törv.-székeink az elmaradt kamatok kamatait meg nem itélik; mert ha ez volna oka, úgy legalább az itt említett 's ezekhez hasonló esetekben megítélnék azt; mit pedig tudtomra soha egy sem tesz.

De halljuk, mit mond tovább törvénytudóink. Miután kinyilatkoztatta, mikép ő nem hagyja helyben, hogy az elmaradt kamatoktól kamat fizetessék, ezt teszi utána: nisi forte per speciale contractum in novum capitale commutentur, quod *nullam iniquitatem sapere videtur*; censetur quippe brevi manu solutio et rursus elocatio pecuniarum facta fuisse. Et si reipsa solutio interusuriorum restantium intervenisset, sicut inde redacta summa alteri tertio elocari juste potuisset, *non videtur ulla ratio fundata obstare, cur non et ipsi debitori solventi*; id ipsum autem fit compendium per novum contractum. Boldog isten! mire jutottunk! Hát már még az is kérdésebe vonatik, ha vajjon nem igaztalanság e a' hitelezőnek adósától új kötelezvényt venni arról, hogy az elmaradt kamatokat elismeri tőkének 's azoktól ezentul kamatot fog fizetni? és még erre is illy bizonytalankodva felelnek törvénytudóink: *nullam iniquitatem sapere videtur, non videtur ulla ratio fundata obstare, quominus id fiat?* Valóban csudálatos az emberi ész! Nagy a' nevelés és szoktatás ereje 's kevésnek adatott ennek előítéleteiből később ön erejük által kifejtkezhetni 's vergődhetni. — De nézzük tovább, miért nem látszik törvénytudóink előtt igazságtalannak, hogy hitelező az adósnál heverő kamatoktól új kötelezvényt által tőkésítse? — Azért ugymond, mert úgy lehet képzelni, mintha az új kötelezvény- készítéskor az adós befizette volna az elmaradt kamatokat, hitelező pedig azokat ugyanannak ujra kiadta volna. Ugyde ha szinte szükség volna is ezt képzelni a' hitelező azon jogának, miszerint ő az elmaradt kamatoktól is kamatot követelhet, megalapítására, nem lehetne e ezt új kötelezvény-kötés nélkül is szintűgy képzelni? — De mi szükség ezen képzeletre? Hiszen, ha magában gondoltatva (in se et per se) igazságtalan dolog az elmaradt kamatoktól kamatot követelni, úgy ezt e' pusztá képzelet: gondoljuk, mintha azok befizettek 's úgy adattak volna ismét ki, igazságossá nem varázsolhatja 's annél fogva az arról vett új kötelezvény is igazságtalan 's érvénytelen lesz. Ha pedig az elmaradt kamatoktól kamatot kívánni magában gondoltatva igazságos, úgy ezen képzeletre nincs semmi szükség.

Menjünk hát egyenesen a' dolog velejére. Hitelező ad a' kölcsönvevőnek 1000frtot 6 prc. kamatra olly kötelezéssel, hogy ez neki a' 60 forint kamatot minden esztendő végén pontosan befizesse. Már most azt kérдем, hogy azon időponttól fogva, mikor az első év bevégződött, ki e' 60 forint, mellynek ezen időpontra hitelező kezéhez leendő lefizetésére az adós magát kötelezte? jól megjegyezvé azonban, hogy nem azt akartom kérdeni: kinek kezében v. kinek birtokában van az

physice, hanem azt, kinek van ahoz joga, 's kiének kell azt tekintenünk, akárki birtokában legyen is? Kétség kívül nem az adósnak, ki magát arra kötelezte, hogy ezen summát a' hitelezőnek esztendő végén lefizetni tartozik, hanem a' hitelezőnek, kinek t. i. ezt ugyanakkor birtokába kell vala vennie. Ez olly igazság, mellyet józan észszel senki sem tagadhat 's nem is tagadott soha. Mert soha sem hallottuk, hogy még a' legigazságtalannabb adós is azt merte volna valaha mondani, hogy ő a' kamatot azért nem fizeti mihelyt a' fizetési határidő eltelik, mivel a' kamat még akkor mindjárt nem a' hitelező 's ennek ahoz még akkor semmi joga nincsen. Sőt inkább mentegeti magát mindegyik, miért nem fizetett pontosan a' kitűzött határidőre, és halasztást, resp. spiritumot kér, 's ez által tetteleg elismeri, hogy hitelezőjének kamathoz joga a' fizetési határidő elteltével mindjárt beállott. — Most meg már tovább azt kérдем: kinek gyümölcsöz (fructificál) valamely jogság? annak e, a' kié az, világos és el nem vitatható jog szerint, vagy pedig annak, a' kinek ahoz semmi joga hanem azt csak letartóztatta facta maga birtokában? Kétségkívül az elsőnek. — Ez is olly igazság, mellyet józan észszel hasonlóképen nem tagadhat el senki, sőt miről világos törvényink is vannak. E' szerint a' problema meg van fejtve. Mert a' kamat, azon határnapot fogva, mikor az adós a' hitelező kezéhez lefizetni tartozott volna, akár fizette le akár nem, a' hitelező levén; ha az adós azt ezentul igazságtalanul facta magánál letartóztatja is, ez által a' hitelezőt ahoz való jogától 's így annak haszonvételeitől is nemfoszthatja meg: következképen az adós a' hitelezőnek kamat fejében fizetni tartozott summától is, a' fizetés határidejéül kitűzött naptól fogva kamatot fizetni tartozik. Ezek mind igen természetes következtetései a' józan észnek a' legjózanabb logika szerint. Sőt maga fenemlített törvénytudóink is idézett szavai után nyomban ezt mondja: *Interusurium statuto tempore, loco ac monetae specie accurate persolvendum.* És így ő is elismeri, hogy az adósnak kötelessége a' kamatot a' kitűzött határidőre pontosan megfizetni. A' melly adós tehát ezt nem teljesíti, kötelességét mulasztja el, mégpedig olly kötelességét, mellynek teljesítésére magát nemcsak szóval, hanem irásban is kötelezte, 's egyszersmind olly kötelességét, mellynek elmulasztásával mást károsít. — Már most kérдем: igazságosak e mind azon itéletek, miszerint az illy kötelességüket mulasztott adósak nemcsak büntetetlenül károsíthatják hazánkban a' kegyes alapítványokat, jótékony közintézeteket, árvaakat 's általában polgártársaikat, hanem ezen tettökért még jutalmat is nyernek? Azt nyernek pedig mind annyiszor, valahányszor a' kamatfizetésre kitűzött határidőn túl magoknál tartott kamatokból kerekedő tőkék (mert ezen határidőn túl természetesen tőkéké válnak azok *)

*) Ezen kitételek: kamat kamataja, kamattól kamatot venni 's t. b. azon értelemben, mellyben közönségesen vétetni szoktak—noha a' szokást követve én is szélitben éltem 's élek velök — helytelenek. Melly helytelenség mibe álljon, nem árt itt világosan kifejtteni. Pál 1000 ftot ad kölcsön Péternek, 's ez, esztendő mulva fizetvé le számlálja Pál elibe a' tőkét 's ennek esztendei kamataját. Ekkor Pál így szól: Barátom! ezen pénznek még hja van. Mert az 1000 frt kamataja itt van látom, ez a' 60 forint, de hát ezen 60 forintnak kamataja hol van? fizessd meg még ezt is, melly 3 forint 36 krt tesz. Ez már igazán kamata kamataja, 's ezt tenné igazán kamattól kamatot követelni. De erre Péter azt mondja: Barátom! nincs igazságod. Én neked csak a' tőkéből, azaz azon summától tartozom kamattal, mellyet neked esztendő elején adtál használatra, és így a' melly egész esztendőn által mint te tulajdonod rendelkezésemre volt. Illyen pedig csak az 1000 forint, a' 60 nem illyen. Ezt nem adtd neked esztendő elején; ez nem is volt eddig tulajdonod, hanem most kezd az lenni, a' fizetésnek mai napra tett határidejétől fogva; ettől hát kamattal neked nem tartozom, Péternek tőkéletesen igaza van! De ő máskor megszorulván ujra kér Páltól 1000 forintot kölcsön, mellyet már most nem egy hanem két év mulva fizet vissza. Ieszámítván a' tőkét 's annak két évi kamataját 60 forintjá-

*) Lásd Alexandri Kubinyi Enchiridion lexicis juris inelyti regni Hungariae, ezen szó alatt: usura.

**) Lásd Emerlei Kelemen Institutiones juris hungarici privati L. II. §. 302. nro 5 et 6.

kamatnak fizetésében el nem marasztalnak, hanem ezen summák, mellyek sokszor nemcsak százakra, hanem ezrekre is mennek, nekik mind oda ajándékoztatnak. Vajjon lehetne a' társaságban veszedelmes elvet felállítani ennél, hogy a' ki kötelessége elmulasztásával másoknak kárt okoz, ezért jutalmat nyerjen? Folyt.

Országgyűlési közlemény a' Hírnök szerint.
Mult számunkban megemlítt beszéde egy mgos grófnak a' váltóképességről köv.: Megvallom, tegnap némellyeket máskép értettem és abban, mit igen tisztelt grófja T. nek ma előadott, inkább meg tudnék nyugodni, mert úgy látom, hogy nem a' váltómegszorítására méltóztatik czélozni; pedig azt hiszem, itt egyenesen arról forog a' szó, hogy a' váltóképesség megszorításának e vagy sem? mert hogy semmi módosítás ne tétessék, azt senkisé akarja, 's ez ismét más mezőre viszi a' kérdést. Hanem megvallom, tegnap a' m. t.-si gróf egészen lelkeimből szólott, midőn oly képét mutatá a' váltótörvény következeinek, mellyet lehetetlen szívünkbe nem vennünk; ma azt hallottam mondatni, hogy ezen egész intézkedés egykissé el volt hamarkodva annak idejében, mi tanulságul szolgál arra, hogy akkor, midőn illy gyökeres reformkérdésekről van szó, azokat igen igen át kell gondolni. Csak valljuk meg, illyesnek azután, jó vagy nem jó, homlokára van írva „nunquam retro“, hátralépés már nem lehet. Ugy mint tegnap a' t.-i gr. szólott, már akkor is, midőn született ezen váltótörvény, igen sokat beszéltek, 's azt mondták: mi lesz ennek következménye, kivált nemzetiség dolgában? 's megvallom, hogy sangvinicus reményekkel, mint B. megye igen tisztelt főispánja, soha nem voltam, miszerint azt reménylette ő maga, hogy tudja isten mennyi pénz fog a' váltótörvény következtében hazánkba gördülni, hogy a' gözhajók sem fogják azt elbirni. Én egy híres financialis emberrel jöttem össze, ki szívén hordja Magyarország kivált nemzetiségi tekintetbeni kifejlődését, 's összezsapta kezét 's azt mondá: „Micsoda, az urak cambio-mercantilt akarnak fölállítani mostani körülmények közt? mit gondolnak, hisz ez egyenesen a' nemzetiség rovására fog történni. Az urak jó emberek, de nincs financialis tudományuk, 's így egy egészen más rész fogja venni hasznát minden intézkedéseiknek, t. i. melly a' pénzzel jobban tud bánni mint az urak. Az urakat régi dicsőségükön heverve, vagy szunyadvá veszély fogja érni, mert ez olly lépés, melly sok családot megrontand, a' kis nemességnek is kárt fog tenni, a' szegény adózót pedig, ki bort iszik, érte váltót ad, 's azután exequáltatik, tökéletesen tönkre fogja tenni.“ Ekkor, megvallom, én is sok scrupulus közt azt mondam, 's többen is azt mondták, talán mégis jó lenne a' dolgot, a' mennyire lehet, kissé félretolni; mert olly országban, hol telekkönyv, executionalis törvény és több efféle nem existál, mindjárt ugyszólván ebéd nélkül confectet, csemegét rakni fel az asztalra, némi czélelenség volna. De azon időben, ha egy kissé erősebben szólunk, 's azt mondtuk, „igen, de ha“ — azt felelték: „semide ha“, ha azt mondtuk, „igen, de hát“, ismét azt felelték: „semmi de hát; nem kellvén tehát a' ha, nem a' h á t, ugy moglott a' törvény; mert egy része a' közönségnek — az ifju óriásnak — nem tudván, miről van szó, söpörtette magát, a' másik rész pedig, mint látjuk Bácsországnak, azt hitte, hogy a' cambio-mercantile talán hajókon hozza majd a' banknótákat az országba; a' 3-dik osztály pedig, mellyhez én is tartozom — noha nem kérkedem azzal, hogy szakember vagyok, de ollyan, ki csak egy kissé forgolódott a' világban, 's az életről gondolkodott — átlátta, hogy olly nemzet, mellynek hitele nincsen, mint egy német híres író mondja „egy olly test, mellyben tökéletesen hiányzik a' turgor vita-

val. Ekkor Pál ismét így szólott: Barátom ezen pénznek még híja van! Más alkalommal te magad megmagyaráztad nekem, mi a' tőke: azon summa t. i. mellyet én neked esztendő elején adtam 's melly mint az én tulajdonom egész esztendőn által rendelkezésedre állott. Illyen volt már első évben az 1000 forint mellynek kamatja ez az egyik 60 forint Ez eddig helyes. De már második évben én neked nemcsak 1000, hanem 1060 forintot adtam, mert ez az első évi kamatba jövő 60 forint is, ten magad más alkalommal magyarázata szerint tulajdonomá lett a' beüzetés határnapjától fogva 's te ezt is szintugy megtartottad magadnál, én pedig szintugy nálad hagytam második évre mint az 1000 forintot, 's ez szintugy rendelkezésedre volt egész esztendőn által, mint az 1000 forint. Ez tehát tulajdon magyarázatod szerint szintugy tőke mint az 1000 forint; és így a' második esztendőt illetőleg nemcsak 1000, hanem 1060 forintot tartozol fizetni kamatot. Most meg Pálnak van igazsága! és az a' kamatot, mellyet ő itt a' 60 forinttól követel, nem kamatot kamatja, hanem kamatból lett tőkének kamatja.

lis, sőt ollyan, melly enyészetnek, rothadásnak indult; ergo: olly nemzetet, mellynek hitele nincsen, melly enyészetnek és rothadásnak indul, nem kell uszásra, gymnastikára tanítani, hanem egészségét kell helyreállítani. Most is azt hiszem tehát, hogy alphája minden reformnak egyenesen a' hitel dolga. Olly emberek is voltak, kik azt mondták: Furcsa nemzet a' magyar! nem kezd semmit az első lépéssel, hanem a' másodikkal.“ Teszem, ha annak idejében az utak csináltatását hoztuk volna elő, többséget nem nyerünk vala, hanem hiddal kelle kezdeni, mellyre ha utakat nem csinálunk, nem lehet majd menni, kiváltkép ha a' t. rendi tábla bizonyos fizetésekre nem fog állani; ugy fog állani azon hid, mint valóságos scandalum és tanúsága antilogicus modorunknak, mert senki a' rossz utak miatt hozzá nem férhet. Én voltam az első közül, kik azt mondták, hogy egy kis telekkönyv behozatala, az ősiség módosítása szükséges; de igaz nem merem mondanai, hogy módosítsuk az ősiséget, mert jobban tetszett az „el kell törölni gyökeresen az ősiséget“; mi természetes, mert a' magyar nemzet századokig aludt, 's most fölébredvén kapkodni kezd; de ennek is le fog periodusa peregni. Így tehát kénytelenek voltunk első lépés helyett a' másodikat, 3-dikat tenni, melly azonban maga után fogja majd rántani az első is. Így látjuk már most, hogy a' logika egészen el van hibázva, 's velem együtt azon emberek, kik azt hiszik, hogy hitel nélkül az ország rothadásnak indul, azt jól látták, de „coüte qui coüte, akár török, akár szakad,“ az egyik rész söpörtöti magát, a' másik pedig azt hitte, hogy a' cambio-mercantile megtöltendi erszényét, a' harmadik „coüte qui coüte“ hitelünk állapotját nem tűrhettvén többé, ráállott. De mindazon következeiket, mellyek történtek, előre láthatta sok ember, miszerint sok meggondolatlan madár hurokra kerülend, 's lépveszűre ragadand; és hogy ezen madarak közt több magyar madár lesz mint más, azt is tudtuk. Már most az a' kérdés: ezen antilogikai lépéssel mit csináljunk? Azt hallám, hogy az istenért gondoljuk meg a' következményeket és szorítsuk meg a' váltóképességet. Méltóztatassanak megengedni, ezen okoskodást azzal hasonlítom össze, mint midőn valakinek baja van lábában, 's egy kissé öreg orvos azt mondja, vajjal 's ludsziral ki lehetne talán gyógyítani, a' fiatal orvos ellenben azt mondja, „amputálni kell“, 's a' többség azt mondja „amputálni akarjuk“: midőn már amputáltak, 's még csak egy kis darabon fityeg, megakadnak és ismét ludsziral akarják kenegetni. Már most egyenesen az mottóunk „nunquam retro“, és ha már a' reformnak, mellynek legsürgetősb szükségét mindenki átlátja, A-ján keresztül mentünk, még csak a' quomodorus lehet szó. Természetes, hogy minden radicalis lépésben el kell készülvén lenni a' krisisre; így ha a' lehető legrosszabb gazdaságból átmegyünk a' lehető legjobb gazdaságformára, a' közidő sokkal rosszabb és kevesebb jövedelmet hozó lesz, mint a' lehető legrosszabb gazdálkodás volt az előtt. Azt hallám most kérdetni: milly hitelt szült a' váltótörvénykönyv? Hisz még a' krisisnek nincs vége. Azt véljük é, hogy a' „lex in codice“ már elég? Hisz ez nem egyéb, mint arany a' mély völgyben, mellynek még becsé nincsen. Az, kinek pénze van, előbb látni akarja, mikép működik ezen törvény. Ha például az újságban azt olvasnók, hogy Bulgáriában jus cambio-mercantile állítottatott fel, és ha azon állapotban volnánk, mellyben van Frankfurt irányunkban: arra, hogy oda küldhetnők pénzeinket, bizonyosan tapasztalást szerezni 's egykissé látni akarnók, mikép működik ott a' törvény, mit csinál a' basa és musti, fizetnek é rendesen? A' hitel dolga olly valami, hogy sok év kell annak megszerzésére; egy megfertőztetés — 's mindennek vége. Magyarországnak vannak példák — pedig egy két példa, mint mondam, elég — hogy még sem exequáltott a' váltó olly szorosán; 's ez már 20 évre hátralóki a' hitelt. Mert természetesen azon pénzes ember, ki oda kin két és fél, legfőlebb három pctet kap, ha azt látja, miután mégis már nem terra incognita Magyarország, hanem már tandem aliquando róla is beszélnek, 's jelét adja annak, hogy hála isten meg nem halt, mondom, ha azt látja, hogy Magyarországnak 5 pctet is lehet kapni, 's neki vágya van több kamatot nyerni, csodálkozzunk, hogy miért nem hozza ide pénzt? Miért? Mert nem igen bizik az új erőműben 's természet szerint azt egy darab időig látni akarja, mikép működik, 's vajjon nem lehetnek é olly esetek, hogy valami megyében kell valamit exequálni egy hatalmas ember ellen, 's nem exequálják az itéletet. Az illy dolgok miatt azután ne csodálkozzunk, hogy hitelünk nincsen, mert egy megfertőztetés, mint mondam elég, hosszas évek során és századokon nagy bajjal szerzett hitelt egyszerre megdönteni. — Azt vélem, ha igazán re-

formálni akarunk, 's átlátjuk, hogy a' status quo egyáltalában fön nem tartathatik többé, akkor az alkotványt tágitani 's biztosítani minden egyed sorsát, napirenden van; de ugy, ha elmulasztjuk a' mai napot, meglehet, hogy a' holnap késő, 's illy esetben a' „nunquam retro“ az intézkedések homlokára van írva. Nem arról van tehát szó, hogy visszalépünk, hanem arról, hogy ezen antilogikai lépésből eredett kárt némileg enyhítsük. — Minden esetre azt hiszem, nekünk egyenesen és ünnepelesen ki kell mondanai, hogy a' váltóképességet megszorítani semmi esetre nem szándokunk, hanem inkább meszszebbre akarjuk terjesztetni. Két eset van itt: azt mondják, hogy sok ember meg fog romlani; de azt gondoljuk é, hogy ha a' váltóképességet róluk levesszük, segíteni fogunk rajtuk? Olly embernek, ki meg akarja magát rontani, lehetetlen hogy az ország korlátokat tüzzön ki, mert előbb utóbb becsik a' gödörbe. Vannak emberek, kiknek pénzre szükségük van, és ha a' váltóképességet el fogják vesztetni, azért mégis kénytelenek lesznek magoknak pénzt szerezni és pedig dupla uszorával a' kapott pénzt fizetni. Mit mond a' külföld? Valljuk meg, hogy ha hitelünk külföldön meg nem gyökerezik, az, mit egymásnak fogunk kölcsönözni, nem sok lesz. Mi ugyan igen derék emberek vagyunk, de pénzünk, kölcsönözni való pénzünk nincsen; 's így arról van szó, hogy a' külfölddel kedveltsük meg a' dolgot. Külföldön intézet nincs, melly Magyarországnak adna pénzt, sőt a' statutumokban is ben van, hogy épen csak magyar nemesnek nem szabad kölcsönadni; és a' magyar polgárnak e' tekintetben is jobb a' dolga. Valóban a' magyar nemes igen generosus és ezen jótéteményt — a' pénzkölcsönzést — másnak engedni át, 's maga nagy generositásának, nagylelkűségének új tanúságát adja itt is: hogy ő egyedül az, ki az országban pénz nélkül marad. A' külföld tehát a' lehető legrosszabb vélekedésben volt Magyarország hitele iránt, 's midőn egyszerre azt hallja, hogy a' magyar is felül a' paripára és hitel akar, és mivel kezd? Cambio-mercantileval — „Jézus Mária!“ — De még is azt látja, hogy szilárd akarat van bennünk „coüte qui coüte“ azon állapotból kiemelkedni. És azt bizonyosan minden ember, ki mind azon akadályokat ösmeri, mellyeket B. m. főispánja előhozott, 's körülményink, bonyolodásink, geografiai helyzetünk 'stb. illyféle viszonyainkat, mindezeket méltányolván azt fogja mondani, hogy ezen emberek inkább, hogy semmit se tegyenek, a' második lépéssel kezdjük meg a' dolgot; 's ha el nem érheték a' legjobbat, mégis tettek annyit, mennyit tehettek. És ez becsületünkre válik, 's reményünk lehet, hogy a' külfölddel pénzübeli összekötetésbe jöhetünk, és hogy ránk is biborodik a' reggel, miután nemzetünk a' polgárisodás egyik kellekével felruházta magát. 'S im egyszerre, mint a' falusi borbély, ki beadta az orvosságot és midőn az valósággal operált, a' helyett hogy a' sikert bevárta volna, látván hogy a' patientsnek kissé fájt, antidotumot adott neki: ugy akarunk mi is most tenni a' helyett hogy nekünk is a' krisist kellene bevárunk; és valóban, mi egy lépést sem fogunk életbe vágót tenni, melly krisist ne huzna maga után. Azt hisszük é, hogy olly állapotból, millyen a' mai, jobb állapotba minden jaj és kellemetlenség nélkül juthatunk? Ha ezt hisszük, akkor a' „reform“ szót egyenesen töröljük ki szótárunkból; akkor maradunk mocsár és homok közt, mi eddig izlésemet mindinkább felfelémelygett. Ha itta' főtábla azon szerepet játszaná, hogy épen midőn működni kezd a' szer, mert éget, az antidotumot beadja: mikép gondolhatjuk, hogy a' külföldi pénzes, ki látja, hogy a' nemzet akar, de a' földi tábla mutatja ezen tétovázást, valamint a' francia mondás tartja: „ordre, contre-ordre, désordre“ pénzt ide hozza! Azt vélem, e' tekintetben nem tehetünk egyebet, 's itt máskép segíteni nem lehet, mint ki kell állani a' krisist, béketűréssel kell lennünk 's minden más hitelintézetünknek megvetni alapját. Itt van ideje, hogy az ősiségről és minden egyéb eszközről szóljunk, 's tegyük meg mindazt, minek első lépésnek kellett volna lenni. Így vagyunk, mint mondam, a' hiddal is, ez majd felépül, és utakat kell csinálnunk, mert különben kiuevet a' világ. És azért méltóztatassanak alázattal kérem azt tán más alkalomra utmutatás emlékeztetőben tartani: hogy olly nagy dolgokat meg kell fontolni, és hogy azokat, kik magokat söpörtetni nem hagyják, 's tán egykét vonással tovább tudják kicalculálni a' politikai sakkjáték huzását, nem kell gyanusítani. Bevégezem hosszúra terjedt beszédemet azzal, hogy ha valamit üzenünk a' t. RRnek, egyenesen üzenjük meg ezt, nem tevének mindezekre a' t. RRt figyelmesekké, mert ok szintolly jól tudják a' dolgok fekvését, mint mi; mert vannak olly scandalumok, mellyek kivált újabb időkben történtek 's mellyek ollyvi-

lágosak, hogy itt figyelmeztetés nem szükséges; mondom tehát, ha valamit üzenünk a t. RRnek, mindeneke-lőtt jelentsük ki: „hogy a váltóképesség semmi forma, semmi módosítás, semmi ambiguitás által szűkebb szigetre ne szoríttassék.“ Ez alázatos véleményem.

231d. orsz. ülés a' m. FRRnél sept. 27. Ó cs. kir. fens. ülés-megnyitáskor felolvastatá a' t. RR. üzenetét a' törvények kötelező erejének a' kir. megerősítés nap-jától leendő kezdete 's azoknak az ország t. hatóságához szintaz naptól számítandó 30 nap alatti leküldése tár-gyában; melly üzenet mint a' mellékelt törvény- 's fel-írás javaslat ugyan közíratra lett volna utasítandó, de ő cs. kir. fens. javaslatára, egyszerű 's rövid tartalomk miatt azonnal tárgyalás alá vétettek 's másodszori fel-olvasásuk után minden észrevétel nélkül elfogadtattak. Felolvastatték 's közíratra bocsátatték ezután a' váltó-törvénykönyv némelly pontjainak módosítása 's illető-leg bővítése tárgyában főrendi válaszüzenet. Napirend fő tárgya volt a' jelen országgyűlési költségek viselése iránti üzenet és t. szikk tárgyalása, melly alkalommal egy m. püspök, előrebocsátván, hogy ő a' t. RR. ezen kívánata nem ellenzi, mégis a' napló tekintetéből érin-tetlenül nem hagyható, hogy már mult országgyűlésen ő' nm. táblán egy igazságos kivétési kulcs kidolgozása szükségesnek ítélték; mi azonban valamint jelenleg, ugy akkor is az idő rövidsége miatt elmaradt. Hogy to-vább ezen és más tárgyaknál félreértés ne következék, a' m. szónok nem ismérheti el a' rendi táblának valamint itteni némelly tagoknak azon állítását, hogy az, mit a' t. RR. kívánnak, egyenesen a' nemzet kívánata volna. Végre az 1655: 37. és 1715: 47. tartalmát továbbis fentartani kívánja, melly törvények szerint mindazok, kik személyesen az országgyűlésre meghívottak 's itt megjelennek, a' költségekhez járulni nem kötelesek. De mint előbb kijelenté, a' jelen körülményekben, önkén-tes ajánlás formában a' költségviselést nem ellenzi. — Miután Horvátország követe a' kivétést a' tartományi gyűlés jogaihoz tartozónak állította, a' többség a' püspök nézetét elfogadá; mit is ő cs. kir. fens. végzés képen ki-mondván, a' RRet elegy. ülésre meghivatá, mellyben a' Pesten építendő országház iránt kiküldött orsz. választ-mány tudósítását benyújtá, melly is felolvastatván, an-nak kinyomatása rendeltetett.

293d. ker. ülésb. sept. 27kén az élelmezés és szállásozás tárgyában az orsz. választmány jelentésé-re készített üzenet 's a' gyorsírási tanítószéknek az egyetemen felállítására iránti üzenet 's felirás javaslat hitelesítetett. Ezután a' csödtörvények módosítása jöve tanácskozás alá. N. megye követe indítványt tön, hogy az olly csödperek, mellyek tömege 500 frtot tul nem halad, szóbeli eljárás utján a' megyékben szolgabíró és eskütt által, kir. városokban pedig két tanácsos által ítéltessenek el. Egy más m. követ pedig az eljárás egy-szerűsítésére indítványozá: hogy a' kisebb sommájú csödperek jövedőben is a' törvényeséknél hagyassanak meg; azonban ha a' bíróság a' tömeg-elintézésnél sem-mi bonyolult kérdést nem talál, a' felek megjelenésekor azok kihallgatása mellett tüstint ítéltessék el; ezen gyakorlat van, ugymond, megyében, hogy midőn va-lakinek csödpere van, alispán elibe a' folyamodások be-adatnak, ez a' megjelenésre szokott mód szerint há-táridőt kitűz 's midőn a' hitelezők megjelennek, a' tör-vényszék által megkérdéztetnek: vajjon kívánják é hogy a' per rögtön elintéztessék? ha igen, akkor sommás uton történik az eljárás; azt kívánják tehát küldőim kikerül-ni, hogy illy csekély sommájú csödpereknél ne legyen hatalmában a' hitelezők valamelyikének a' tüstintíté-lehozást ellenzeni. Az utána szóló megyei követ pedig megjegyzé: mikép a' csödpereknél a' főlebbvitel mindig birtokon kívül szokott történni, már pedig nagyobb biz-tosságot találhatnak illy kérdés elintézésére a' t. szék-ekben, mint a' szolgabíró és eskütt szóbeli eljárásá-ban; a' szegény embert 10 frt. ép ugy érdeklí mint hg Eszterházyt százezer forint, különben a' csödpereket, bármi csekély sommájúak legyenek is, szóbeli uton nem lehet elintézni, ezek közt szintolly bonyolult kérdések kerülhetnek elő mint a' nagy sommájú csödtömegeknél, 's a' követeléseket oklevelek által kell bebizonyítani, a' hitelezőt nemcsak a' maga követelése érdekelheti, hanem a' classificatióra nézve a' többi hitelező is. De a' t. széknek sem lehet azt rögtön elintézni, mert a' t. szék maga sorozatot nem készíthet. Legnagyobb baj vélemé-nyem szerint, hogy a' csödpereknél a' költségeket a' szegény adózó nép által fizetett házi pénztár viseli, itt látom az orvoslás mellőzhetlen szükségét, erre nézve tehát kívánom: hogy a' nagyobb sommájú csödpereknél a' költségeket a' tömeg fizesse: a' csekély sommájúakra nézve pedig az lenne javaslatom: hogy mivel a' megye tisztviselőivel, kiket fizet, szabadon parancsolhat, leg-

több költség pedig a' tömeg gondnok és perügylő fi-zetésére történik, minthogy pedig a' csekélyebb sommájú pereknél kevesebb munka van, legyen a' szolgabíró tö-meg gondnok, a' megye egyik ügyésze pedig perfelügylő. Egy más m. szónok a' csödbíróságot tovább is a' me-gyéknél kívánta megtartatni, a' gyors elintézést a' kisebb sommáknál azon esetre nem ellenezvén ha abban a' felek megegyeznek; ennél fogva kötelességül kívánta tenni a' t. széknek, hogy mindenek előtt az egyeztetést próbálja meg, ezzel, ugymond, igen sokat segíthetni a' dolgon. Volt azonban több, kik az 1000 forintot meg nem ha-ladó csödpereket szóbeli eljárás alá kívánták rendelni; némellyek pedig költségkímélés tekintetéből csödbíró-sággal az uriszéket is fel kívánták ruházni, ennek a-azonban igen kevés pártfogója találkozott; végre szava-zatra kerülvén a' dolog, azon kérdés tüzetett ki: vajjon az 1000 ftot meg nem haladó csödperekben szóbeli el-járás mellett a' szolgabíró eskütt társával, vagy pedig a' törvénytészék ítéljen é: 34 megye 12 ellen a' t. székét tartotta meg. Szavazás után többek által előadottak, mi-kép a' RR. szóbeli eljárását nem érthetnek, mert a' csö-dperekhez a' követelés bebizonyítására, 's a' t. okleve-lek szükségesek, hanem kisebb sommájú csödperek rö-vidítésére a' sommás eljárást kívánják alkalmazni; mi-nél fogva a' ker. jegyző a' kifejtett elv nyomán fogja a' t. javaslatot elkészíteni. Továbbá A. megye követe indít-ványára 23 szótöbbséggel 21 ellen elhatároztatott: hogy ezer for. meg nem haladott csödperekre nézve az eddigi szokás megtartatván, a' nagyobb sommájú csö-dpereknél a' perköltségeket a' tömeg viselendi. A' magyar tengeremlékre nézve rendeltetett: hogy a' csödperek-ben jövedőre a' váltótörvénytészék bíraskodjék, a' fő-lebbvitel pedig a' kormányzésekhez történjék. T. megye indítványára elhatároztatott, hogy jövedőben a' rendes tanácsossal ellátott kikindai kerület előtt is indíthatas-sanak csödperek. — Végre Sz. m. követe indítványára, a' csödtörvényeknek a' váltótörvénytészék szerinti mó-dosítására a' RR. nem bocsátkoznak, kivéve a' bukások-ról szóló törvényeket, miről a' ker. jegyző t. javaslatot fog készíteni, fentartván mindazáltal a' RR. az egyes indítványok előterjesztése fölötti intézkedést.

230d. orsz. ülésb. a' t. RRnél sept. 27kén. Mi-után a' ker. elnökség a' hitelesített munkálatokat beadá 's a' FRRtől átküldött viszonzüzeneteket bemutatá, egy-szersmind tudatá a' RRel, hogy a' FRR. azon felírás és t. javaslatokban, mellyek szerint jövedőben ő fels. k. k. válaszában a' fölterjesztendő t. javaslatok szerkezetére is adja észrevételeit 's hogy a' táblai perek orsz. gyűlés alatt is folytathassanak, megegyeztek, elegy ülésre hi-vatván, onnan visszatértek után felolv. a' katonai élel-mezés tárgyában az orsz. választmány jelentésére ké-szített üzenet 's a' katonai kicsapongások korlátozása iránt mult országgyűlésről fölterjesztett törvényjavas-latra k. k. válasz kiadás szorgalmazására készített fel-írás; mellyekre észrevétel nem levén, csupán ez utób-bira S. megye követe előterjeszté, mikép meggyéjében egy kapitány egy adózó jobbágyot részint önmaga, részint vele levő közlegényei által annyira vereté, hogy az a-dózó harmadnapra meghalt, a' tény-megvizsgálásra vo-gyes választmány küldetett ki, de a' katonauditor, mi-után a' bűnben részes 12 közkatona azt állította, hogy a' kapitány a' verésben részt nem vett, az ellenkező vé-leményben levő tanukat, kik mintegy 30 valának, ki-hallgatni nem akarta: ezt küldőji sérelmesnek találván orvoslása végett a' htanácshoz folyamodtak. Illy tények gyakori ismétlése mulhatlanul szükségessé teszi, hogy a' katonai kihágások fékezésére tárgyában minél előbb tör-vény alkottassék, 's a' felírásban a' Szepes és Temes-ben elkövetett katonai kicsapongásokra a' ker. megál-lapodás nyomán hivatkozás tétetett. Ezután a' zsidók dolgában készített üzenet, felírás és t. javaslat került tárgyalás alá. A' t. javaslatra nézve a' nm. kir. személy-nök ugymond: e' tárgy igen fontos, több százezernek bol-dogsága van itt kérdésben, 's midőn ezen népfaj sorsán a' t. RR. könnyíteni akarnak, ne méltóztassanak a' ja-vaslatot olly széles basisra építeni, hogy általa az is, mit elérni lehetne, elmellőztessék; én lelkemből ohaj-tom a' zsidók emancipatióját, mert közszempontból azt igazságosnak tartom, ezt a' jövedő ugy is meg fogja adni, de az idő jelen helyzetében a' zsidóságra nem látom azt nélkülözhetlen szükségesnek. Nekünk ezuttal csak annyira kell terjeszkedni, hogy a' zsidó népnek keresetmódot nyujtsunk, őket a' mesterségek gyakorol-hatásában részesítsük, 's hogy ők városi fekvő birtokot szerezhessenek, mert ugy vélem, ez ezek eltiltása által kénytelenek az általok jelenleg gyakorolt keresetmódra általmenni. Nem is látom okát, miért ne vehetnének a-kármely városban a' birtokosabb zsidók magoknak fekvő birtokot, ezt nemcsak az ő, de leginkább a' mi érde-

keink igénylik, mert igen rendes helyzetben vannak, most majd az egész kereskedés közökben van és semmi látható vagyonuk nincs, bukást akkor tehetnek, mikor nekik tetszik, ennél fogva elégnek tartanám ez alkalom-mal elhatározni azt, hogy polg. fekvő birtokot szerez-hessenek 's mesterséget üzhessenek, ahhoz keresztyén legényeket tarthassanak, 's ők viszont keresztyén mes-teremberek műhelyeiben dolgozhassanak, ez által las-sankint az összeolvadás megtörténhetik. A' falusi zsi-dókra nézve szinté megegyezem abban, hogy urbéri tel-keket örök áron szerezhessenek, azon világos föltétel mellett, hogy azokat magok vagy hitsorosaik által mű-veljék, vagy legalább szolgálóknak 1/3 izraeliták legyenek ha pedig ezt nem teendik, joga legyen akárkinek a' job-bágyi telket bíró zsidót kibecsültetni, mert eddig igen kevesen vannak közülök, tudtommal legalább egy sincs, kik földműveléssel foglalkoznának, ez által alkalmok leendő bebizonyíthatni, hogy igaz fia és szorgalmas pol-gárai akarnak lenni a' hazának. Magyarországnak leg-inkább iparüző és földműves kezekre van szüksége, ha azokat, mint megemlítettem, megadjuk, ugy hiszem ele-get tettünk, annál fogva elégnek tartanám azt, miben mult országgyűlés vége felé a' két tábla megegyezett, t. ja-vaslatba foglalni. A' kir. városok követei közül többen nem kívánták a' zsidókat több joggal felruházni, mint mennyi az 1840ki törvényben foglaltatik; különösen ellenzték a' bányavárosokban lakhatást, 's hogy kül-földről be ne vándorolhassanak. Errenézve a' nm. elnök előadá: mikép ha a' RR. általános generalitásban ma-radnak, akkor Magyarországból Palaestínát fognak csi-nálni, mert Lengyelországból azon nagyszámú zsidó-ság, kiket az orosz czár kihajtani akar, mind hazánkba fog vándorlani; eddig a' külföldről bevándorlott zsidók-nak legfelsőbb helyről engedelmet kelle szerezniök, ha erre nézve a' RR. megszorítólag rendelkezni nem kíván-nak, akkor azon régi gyakorlatot tovább is fen kell tar-tani. Egy m. követ emlité, mikép a' theoria mezején a' javasolt jogok megadása, hogy az által a' haza jólléte majd előmozdittatik, mind igen igen szép, de a' gyakor-lat mezején egészen ellenkezőkép áll; mielőtt tehát nekik polg. jogok adatnának, minthogy ők a' theocra-tianak hódolnak, 's thalud szerint felebarátjoknak csak a' zsidókat tartják, annál fogva kívánta, hogy egy orsz. biztosság küldessék ki, melly a' zsidókat meghallgatván, ha ők socialis életet velünk élni akarnak, ezen balitéle-teket és szokásokat rontsa le. Voltak, kik a' fen előadott okok miatt a' t. javaslat 2dik pontját kihagyatni kíván-ták. Erre azonban B. m. követe megjegyzé, hogy azon sban semmi több nem foglaltatik, mint a' mult országgy. t. javaslatba volt iktatva, mivel ez szorúl szóra onnan i-ratott ki. Multkor fájdmunkat nyilvánítottuk, hogy a' zsidók legtöbnyire uzsoráskodó váltóüzletet gyako-rolnak, 's most a' birtokszerezéstől végkép eltiltani vagy a' legszigorubb föltételekre szorítani akarjuk, hogy az urbéri telkeket magok mivelni tartozzanak, az által meg-fosztanánk sok szegény embert a' kenyérkeresettől, ha hozzájuk dologvégetteszteni nem engednők; ugyan kér-dem: hát mi magunk műveljük földünket? a' felállított elvből következtetve tehát nekünk sem szabadna jószá-got tartani 's a' t. K. m. követe egy külföldi zsidót sem ki-vánt addig bebocsátani, meddig a' honfuitási törvény-ben irántok rendelkezés nem tétetik; a' jelen t. javasla-tot tehát, ugymond szóló, a' ker. megállapodás következ-tében csak a' honban lakó zsidókra kell érteni, mert a' külföldiekről a' RR. a' honfuitásról szóló törvényben fognak intézkedni, e' kérdés tehát addig felfüggesztendő 's ha a' RR. az említett törvényt orsz. gyűlésen el nem készíthetik, azokról külön törvény által létezzék rendel-kezés. A' hoszszas előadások miatt ezen tárgy a' mai ü-lésben be nem fejeztetett.

232d. orsz. ülésb. a' nm. FRRnél sept. 28kán, or-szágbíró ő kegyelm. előülése alatt. Felolvastatván a' RRnek a' katonai élelmezés körül munkálkodott orsz. választmány tudósítása folytában üzenete, mellyet egy b. 's főispán, tekintve az országgy. közelegő végét, elfo-gadhatónak vélt, 's azért a' választmány működése foly-tatására bizassék meg, hogy legalább az országy részéről e' tárgyban semmi el ne mulasztassék. E' vélemény ál-talányosan elfogadtatván, követk. a' katonai kihágások iránti üzenet, felirás- 's t. javaslat, mellyekre semmi ész-revétel nem tétetvén, elfogadásuk után az ülés eloszlott.

294d. ker. ülésb. sept. 28kán, az elnökség tudatá a' RRkel, mikép a' védegyelet közbejött okok miatt köz-gyűlést nem sept. 29d. hanem oct. 6d. tartandja; 's még azt is jelenté, hogy Pozsony m. Rdeji, a' megyei bír-ón talpkövének Nádor ő fens. által hétfőn leendő letéte-léhez az ünnepélyre a' t. RRket meghitták. Ezután a' bírtönrendszer tárgyában készített 5dik üzenete a' RR-nek hitelesítetett; tanácskozás alá került pedig a' haj-

dukerület belrendezését tárgyazó 2dik válaszüzenete a FRRnek. Néhány a FRR által javasolt szerkezetbeli módosításnak ez alkalommal is lett elfogadása mellett a főelvekre nézve a RR. ezuttal is többiben kifejtett nézeteik mellett maradtak. A m. FRR. az országgy. követek választásába a megállapított választói képesség mellett minden lakosnak egyenes befolyást adni ez alkalommal sem kívántak. Ennek pártolására az illető kerület ifjabb követe megemlít, miképen a felállított választói képesség által a 60 ezer lakosból álló kerületnek legalább 13 ezer választója leszen, már pedig a legnagyobb városban az ott felállított képesség szerint sem fogna annyi választó lenni, így Pest városnak alig lesz 8000; ezek azonban, minthogy egy helyen laknak a választási jogot könnyen gyakorolhatják, míg a hajdukerületben egymástól távol fekvő városok szegényebb sorsu, de választói képességgel felruházott lakosai a választásban mindnyájan részt nem vehetnek, 's így a követválasztásban azon város lakosai, hol a választás tartandó, vagy tulnyomóságot fognak gyakorolhatni, vagy pedig lélekvásárlások által, mitől eddig a kerület mentve vala, fognak a szegényebb sorsu lakosok a választásra becsüdtetni; mindezek mellőzésére tehát a FRR. által javasolt közvetett követválasztást elfogadtatni kérte. Voltak, kik a hajdu követ kívánatában osztoztak; mások az egyenes választáshoz tovább is ragaszkodtak. E kérdés ugymond egy m. követ, igen fontos, a hajdukerületnek igen nagy analogiája van a megyékkel, ha mi ezen javaslatot elfogadnók, idővel ebből a megyékre következtetés huzathatnék, már pedig én a constit. élet fentartására legszükségesebb kelléknek tartom a közvetlen követválasztást, ezen csorbát ejteni szabadságunk korlátozása nélkül nem lehet; de nem is látom szükségét, kivált most, miután a FRR. a sz. kir. városokban az egyenes választást elfogadták, ebből reményelhetni, hogy jelen javaslatuktól szinte el fognak állani. Szerkezetünk szerint megjegyző a ker. jegyző, nem kell a tulnyomó befolyástól vagy az özszesereglistől tartani, mert a ker. közgyűlés által kiküldött szavazatszedő választmány, miután minden városban külön megtörténik a választás, a czédulázást helységenként szedi össze, 's ha egy a választottak közül valaki absolut többséget nyer, az meg van választva követnek; hogy ha pedig absolut többséget senki sem nyerne, akkor a legtöbb szavazatot nyertek közül szinte helységenként golyózás által fog történni a választás. Azonban a kérdés eldöntésére szavazat sürgettetvén, a többség az egyenes választás-megtartásra szavazott. Tovább a városi szerkezet megállapítása nyomán 28 szó többséggel kimondatott: hogy a kerületi főkapitány országgy. követnek nem választathatik. Többi pontra pedig a közéletés ügy történet mint a városoknál határozottat. E tárgy végeztével fölvetetett a Jászukerület rendezése tárgyában átküldött 2d. válaszüzenete a m. FRRnek. A Jászukerület egyik követe ez alkalommal is kérte hogy a kerületekre való föfelügyelés jövedőre is az ország Nádoránál mint a Jászuker. törv. grófjánál szokás szerint hagyassék meg, de szavazat után 27 megye 20 ellen az előbbi szerkezet nyomán a httanács mellett nyilatkozott. A települhetésről intézkedő 41. Snál az érdeklött kerületek követe a régi szokás megtartására kérte a RRt; kik figyelembe vevén azt, hogy a települési jog a Jászuker. nézve életkérdés, olyan jog, melyet a kerületek pénzen vásároltak; tehát, hogy a kerületek sérelmei nélkül történhessék meg a települhetés, újabb t. javaslat-készítés végett ezen munkát a ker. választmánynak kiadatott; 's addig a szerkezet további tárgyalatása felfüggesztetett.

231d. orsz. ülésb. a RRnél sept. 28kán, tárgy a félbenszakadt zsidóügy. A nm. kir. személynök az előterjesztett kívánatokat röviden ismételvén, ez alkalommal, ugymond, a zsidók dolgában cleget teendünk, ha azokat foglaljuk törvénybe, mikben a mult országgyűlés vége felé a két tábla megegyezett, hogy t. i. a kir. városokban polgári fekvő birtokot szerzhessenek, és saját életmódjuk megszerzésire keresztyén mesterlegényekkel is szabad legyen czéhbéli mesterséget üznök, 's a zsidó mesterlegények viszont keresztyének műhelyeiben is dolgozhassanak, gyárokat állithassanak továbbá urbéri telkeket örökös áron szerzhessenek, ugy mindazáltal, hogy azt maga művelni, vagy azok művelésére oly szolgálakat, kiknek bizonyos része hitsorsosaikból állana, használni tartozzanak. Voltak a RR. közül tegnap többen, kik e véleményben osztoztak, 's a most mondottakon felül még kijelentették, hogy a zsidóknak a bányavárosokban lakhatást ozentul sem kívánják megengedni; ezeknél fogva legkevésb szükségét sem látom a 2. Snak, mert az, mit ezáltal a RR. az izraelitáknak adni akarnak, az 1840d.

törvényben mind befoglaltatik. De a RR. többsége azt, hogy a zsidók czentul mindenütt szabadon lakhassanak, a ker. határozat nyomán a 2d. Sban megtartotta. Azonban a nm. elnök újabb felszólalása következtében K. m. követének tegnapi indítványára kimondatott, hogy ezen t. javaslat csupán a honban lakó izraelitákra értetik, a külföldről beköltözni kívánókrul pedig a honfűsítés tárgyáról készitendő t. javaslatban fognak rendelkezni; hogyha pedig ebből az országgyűlésen törvény nem leend, a külföldi zsidók bevétele iránti külön intézkedést a RR. magoknak fentartják. Tovább a nm. elnök javaslatára, azon ker. megállapodás, hogy a zsidók ügyvédek lehessenek, megsemmisítettett. Nekünk, ugymond, a nm. szónok nem lehet az feladatunk, hogy ezen osztályt, mely már oly nagy számra növekedett, még inkább szaporítsuk, e hazának kézművesekre, gyárosakra, földművelőkre van szüksége, 's ez által elég alkalma fog nyilni a szorgalmas zsidóknak élleme megszerzésére; én hiszem, hogy a zsidóbul igen ügyes ügyvéd válnék, 's minthogy ezen életmód nem oly nagy fáradsággal járó, a zsidó pedig tudjuk nem igen szeret dolgozni, ő az ügyvédségen igen kapna, 's hogy azt annál jövedelmezőbbé tegye, az uzsoráskodás előmozdítására hatalmas pénzhasználat is lenne. Végre még ellenzőkre talált a t. javaslat azon pontja, mely szerint az izraelitáknak köteleességükül tétetik, hogy Pesten egy középponti tanodát állítsanak fel; ezzel, ugymond, egy m. követ csak a felekezteséget szaporítjuk; ott vannak a mi iskoláink, azokban eddig is, 's ezután is képezhetik magokat. V. kápt. követe pedig igen különösnek látta, hogy a nevelési rendszert legelsőben is a zsidóknál kívánják javítani a RR. A ker. szerkezet mellett azonban B. m. ösz követe megjegyző, mikép eddig sokan azért nem akarták a zsidókat polg. jogokban részesíteni, mert azt állították, hogy nálók német elem uralkodik, ennek megszüntetésére tehát szükséges oly iskolák felállítása, melyekben a magyar nyelvet megtanulhassák; annak okát, hogy a mivelődésre magokat kiképezni ne szabadjon, nem tudom átlátni, mi azt kívánjuk, hogy jó polgárokká neveltesse, de tőlök meg akarjuk tagadni az iskolák építhetését; nincs itt különös tanról szó, hisz a felett a h. tanács fogná örködni, 's ennek lesz feladata az iskolai tanulmányokra felügyelni. Mire a nm. elnök, ugymond, mi is azt kívánjuk hogy tanuljanak, de a haza egyik legnagyobb bajának tartom a felekeztesek elkülönített iskoláit, hogy egy kis városban több gymnasium, vagy akademia legyen, én ohajtanám az eddigi elkülönítést is minél előbb egyesíteni, hogy minden vallásbeli a tudományokat — a vallást kivéve — egy iskolában tanulják; ez okoknál fogva, minthogy a zsidóknak sem kell saját kiképzésére egyéb tudományokat tanulni mint a keresztyéneknek, nem látom szükségét a zsidó egyetem-felállitásnak. Az okokat a RR. többsége győzőknek nem találván a ker. szerkezetet a „maradjonnal“ megtartotta.

295d. ker. ülésb. sept. 30kán, a törvények kötelező erejének kezdete 's azoknak a t. hatóságokhoz megküldése iránti válaszüzenete a FRRnek vétetett föl. K. m. követe 's vele néhányan ezen t. javaslatot letétetni 's e részben törvényt alkottatni nem kívántak, mert elentében találtak, hogy midőn a törvény, szentesítése napjától azonnal kötelező erővel bír, a t. hatóságokhoz kihirdetés végett csak 60 nap mulva küldetnek. A többség azonban az előbbi szerkezetet tartotta meg, nem látván alapját a főrendi kívánatnak, mivel 30 nap elég idő arra, hogy a törvények a hatóságokhoz elküldethessenek. Felolvastatott tovább Hrabovszky Péter alapítványa becikkézése iránt készített üzenet, felírás t. javaslat; ez, mint mult orsz. gyűlésen az egyházi adományosok törvényszékéi elrendezése iránt készített t. javaslat is elfogadtatott. Folytatólag a futóhomok miképeni megállásáról szóló t. javaslat került elő, a javasolt szerkezet, változatlanul megtartott. Ez alkalommal N. m. követe a vízmosások megállásáról is hasonló rendelkezést indítványozott, de a többségnél pártoltatásra nem talált. Ezután az egyh. tizedről rendelkező t. javaslat jöve tanácskozás alá. Erre nézve mult alkalommal a RR. kimondák a megváltás o l v é t, most leginkább a megváltási s o m m a mennyiségéről levén szó, a felszólalt káptalanbeli követek időrovidség miatt az egész tárgyat mellőztetni kívánták 's a kényszeritő megváltást tulajdonon-sértésnek nevezték, 'stb. Más részről megemlítették, miképen a tized a terhek legsúlyosbika 's igazságtalan, mert azt olyanok is tartoznak megadni, kik a kath. egyházzal legkisebb öszszekötötésben sincsenek, mint a protestánsok 'stb. Sokan a mult országgyűlésen készített törv. javaslatot megtartatni kívánták, mely szerint minden egész telek 2 forinttal váltassék meg. S. m. követe és

pártolóji oly törvényes intézkedést javasoltak, hogy minden egyes község iránt tized- kárpótlás fejében egy hold után a tizedből járó eddigi jövedelem 10 évi közép árszerint számítassék ki, ebből azután vonassék le a dézmás bér a vontató marhára, behordásra, cséplőkre, majorsági épületekre 's gabnatarakra szükséges költségek, mint olyanok, melyek a tizedszedő egyházi egyedet terhelik, az így kiszámított megváltási szám a törv. hatóság közbejöttével megállapítatván, szabadságában álljon minden egyes községnek szent György napján a megváltási sommát egyszerre és kész pénzben letenni. Szavazat alá tehát e két eltérő indítvány tüzetvén ki, 26 megye 22 ellen a törv. javaslat nyomán a 2. forintos megváltást fogadta el; 's e szerint a többi Ss. is megtartattak. Végre a községi jegyzők iránt tett borsodi törv. javaslat vétetett fel. E tárgyban az 1836. 9. tben némi módosítások tétettek, vitakozás leginkább a választásmód fölött levén; a javasolt szerkezet szerint a jegyzők minden hat évben a község által minden befolyás nélkül lettek volna választandók, szavazat után azonban az 1836. 9. t. rendelkezése meghagyatott 's csak törvényes uton mozdíthatatnak el.

Budapesti napló. ♂ Utolsó negyedébe lépünk az évknek; az ösz bekövetkezett, a nélkül hogy nyarunk volt volna. Ezt azonban föl sem vennők, ha e tünémeny az erkölcsi világban is 's kivált napjainkban, oly gyakori nem volna, egyeseknél úgy, mint nemzeteknél, kikre korán öszül az idő, mielőtt becsületes nyárnak örülhetének. Czélzás nélkül mondjuk ezt, de nem aggodalom nélkül, midőn ifju nemzedékünkre tekintünk, mely az öreg V i r á g arany intését: „Élni siess!“ úgy látszik, nagyon is betűszerint vagy inkább fonákul veszi, azaz ezt nem annyira szellemi, mint inkább anyagi jelentése szerint értelmezi. Mindent elkövetünk, polgári mint politikai életünkben, hogy minél hamarabb éljünk, 's mi ennek következtése? az, hogy vagy zöldbiben szedendjük le gyümölcseinket, vagy gyümölcsözésre nem is visszük már virágjokban elerőtetett ültetvényinket. Tehát ne feledjük, urak, hogy a tavasz és ösz közt, ne hogy a természetben ugrás történiék, nyárnak is kell lenni, még pedig melegítő, érteld, hó nyárnak, a természetben úgy, mint a nemzetek életében, különben sz. Mihály lovára mondom, idő előtt megöszülünk, mint ez a boldogtalan 1844dik év, la! — Az új évnegyed beállta egy más eszmét is kelt fel bennünk, az országgyűlés végett: tehát nem igaz a példabeszéd, hogy a magyar gyűléseknek vége hossza nincs; mert im az országgyűlésnek elég hossza — volt, 's vége is — lesz; milyen? az más kérdés. — Pozsonyban Orosz Elek ungmegyei követ gyilkosai Kovács Pál és Toronyi István a kir. tábla ítélete következtében mult hó 28kán tömérdek néző sokaság előtt pallos által kivégeztettek. A halálos ítélet szavai szerint előbb Toronyi István vezetett a vesztőpadra 's kivégeztetett, utána pedig Kovács Pál mint nagyobb beszámítasu bűnös. Az első zokogás és jankálások közt esdeklött kegyelmért 's igen nehezen látszott megvalni életétől; a második tompa merevültséggel nyugtá nyakát a hóhérpallos alá. — Pesten magány- és nyilvános körökben legelőnebb tárgya most a társalgásnak a gyár-védegyet; hol két magyar ember találkozik; bizonyos lehetsz benne, hogy a védegyet remélhető eredményeiről vitakoznak, vagy annak egyes pontjait rostátgatják. S ha az eszmének nem hódolnak is föltétlenül mindnyájan, de érdekelve, mondhatni, mindnyájan vagyunk, 's egyelőre már ez is jó jel illy indolens népnél, minő mi vagyunk. Hallottunk olyakat is, kik akkor igérkezének, magukat hazai kelmék 's iparezzikkek vételére kötelezni, ha majd ennek „practical hasznát“ látandják. Ha így gondolkoznának mindnyájan, ugyan várhatnának ö teenségeik e practical siker bekövetkezésére! No de ezek nem sokan vannak. Csak a kereskedők szöppentek meg egy kissé, azt híven, hogy majd mind nyakukon szárad a sok külföldi áruzeikk... de a kereskedő hamar megvigasztalja magát, 's már egy kettő ki is hirdette, hogy nála csupa hazai kelméket vásárolhatni... fogadni mernék, hogy az ugynevezett „külföldi szivarok“ nagyobb része, de melyek becsülettelt itthon születtek, szinte megnevezetisülend 's mint eredeti becsületes magyar szivarok fognak felfűstötetni. Eddig a kényesb magyar ember meg sem vette az áruzeikket, ha külföldi neve nem volt, most meg a külföldit nem fogja megvenni, ha magyar neve nem lesz. — A hétén ismét egy pár gyuladásunk volt a Tabánban, a német színházzal szomszédos Rupp házban 's még valahol, de mivel mind a három magyar tűz volt, szerencsére még kiörése előtt eloltathatott. — A magyar kir. egyetemen, valamint alsóbb iskoláinkban is a lezlekét újra megkezdették, a sok kisebb nagyobb diák csak ugy hemzseg utcainkon. Az egyetembeli ifjuság esütörtökön oet. 3dikán tartá „Veni sancte“-ját. A szokásos szónoklat, melyel az ifjuság e magyar királyi egyetem diszteremében ilyenkor üdvözöltetni szokott, ismét sok hallgatót vonzott e csarnokokba. Mindnyájan, magyar beszédet vártunk, 's ugy hisszük 1844ben, akkor, midőn az ország minden hatóságai már törvény szerint is magyarul tartoznak szólani, midőn a tanodák magyarosítását már maga a fens. kormány 's egy k. kir. leirat is hathatósan sürgeti; — mondom illy körülmények közt méltán 's joggal várhatunk azt. De ha már diák beszédnek kellett lenni, legalább magyar zamatot ohajtottunk volna benne lenni; annál inkább pedig, mert szónok ur szövegében épen a tudományok előmenetelét Magyarországhban fejtogető, azonban az egész beszéd oly ovatosan tartaték az isko-

lai diákosság korlátai közt, hogy abban magyar elemet, vagy a jelen magyarodás felől vonzalmat v. rokonszen-
 vet még pápaszemmel sem találhatánk, pedig úgy hisz-
 zük, hogy ha ugyan előremutunk, mint sz. ur is állítja,
 jobbadán azóta 's nagy részben az által mentünk előre a'
 tudományosságban, mióta e' holt tő az élő élet forrása a'
 magyar elem által kissé felfrissített, szóval mióta ma-
 gyarul írunk 's magyarul olvasunk. Ez oly tény, melyet
 tagadni vagy mellőzni napjainkban már nem lehet, nem
 szabad! Adjuk meg az iskolának mi az iskoláé, de a' ma-
 gyar irodalomnak 's irodalmi 's tudom. társaságainak is a'
 magok jelentőségét, miután jelentőségre csakugyan e-
 melkedtek, befolyást csakugyan gyakoroltak és gyako-
 rolnak. A' tudományok ma már nem az iskolák monopó-
 liuma többe, annál kevésbbé a' diák iskoláké! Ugyan e'
 napon délutáni 2 órákor egy számos író 's irodalom ha-
 rátiból alakult vidám társaság ünneplé meg Vörösmar-
 tyuk névnapját a' Széchenyi kertben utóünnepül, mely
 alkalommal az ünneplé költő, aradi tisztelőtől kapott
 derék ménesi nektárából bőven vendégleg meg bennünket.
 A' repkényes ebéd számos lelkes 's elmés áldomással
 vala fűszerezve, köztük Sárossy Gyulának a' hort kisér-
 rö egy jeles költeménye, még a' ménesi aszu tűzével 's
 jószágával is versenyezhet. Kossuth Lajos pedig a' véd-
 egyelet ajánlá figyelmebe 's pártfogásába a' lakomázó
 egyesületek 's az első magyar költő díszletére össze-
 gyűlt zarándokok, mint az első magyar védegyelet apos-
 tolai oszlának szét, hirdetni igérkezvén az ügy igéit Iz-
 raelben. Irodalmi 's művészeti mozgalmink közt nem kis
 érdekű egyik pesti jelesb vésnökünk művállalata; Gün-
 ther Antal mintegy 30 év óta pesti vésnök, sok évi fá-
 radás után mintegy 4000 magyar családi ezimert gyűj-
 te össze hiteles forrásokból, mit most „Első magy. ne-
 mesi ezimertgyűjtemény“ név alatt szándékozik kiadni.
 A' munka Grimm Vineze jeles könyvnyomdájában jelen-
 dik meg. — Ekel Ferencz nemsokára egy új vig operát
 fejezend be, ennek befejeztével egy rég tervben levő
 nagyszerű komoly operához fog, melyhez a' szöveget
 Bánk-hán'ból veszi. — Az Aradi vészlapok elhagyák
 a' sajtót 's minden könyvtárban 4 p. fon kaphatók, még
 visszatérünk rá. — Tóth Lőrincz Új tárczája első fü-
 zetének gyors 's jó kelete okozta, hogy a' 2d. füzetet,
 mely ma holnap kerül ki sajtó alul a' 3dik 's így a' többi is
 hava hamarabb követni fogják. — Lendvay majd két havi
 távolléte után ismét körünkben van, 's tegnapelőtt Kean
 szerepében szünni nem akaró tapokkal fogadtatt. —
 Tegnap avattatt fel a' középponti vaspálya tére a' szo-
 kások szerartással.

Borsod-megyei közgyűlés. Feszülten várá
 minden pártszínezet aug. közgyűlésünket; mert már egy
 hónappal előbb több példányban keringésbe tetetett azon
 k. parancs, mely a' miskolci főbíró felsőbb hivatalától
 felüggesztetni rendeli. Legyen szabad az egész ügyben,
 mely megyénkben annyí zavarok talán jövőre is kut-
 forrása, az eddig történeteket röviden elősorolni. E' la-
 pok 1—3 számaiban bővebben le voltak írva azon
 surlódások, melyek a' miskolci nagy tűzvész után, az
 ez ügy miatt kiküldött megyei választmány 's különösen
 ennek elnöke és a' városi tanács között
 folytak: ott ex actis még eddig czáfolatlanul meg van
 mutatva a' választm. idézgetett jegyzőkönyveiből, mi-
 ként tola ez parforce a' tanács nyakába a' megyével 's
 választmánynyali újhuzás vádját; 's miként ejté el, sőt
 tevő kemény megrovási tárgygyá illy színű relatójával
 a' megyei mult novemberi közgyűlésen azon folyamo-
 dását a' városnak, melyben esedezett, — jól megjeg-
 yezzük — esedezett, hogy saját leveleire egyenesen
 hozzájött 's halaszthatlan szükségből az adózó község
 leégett épületeibe tett mintegy 2000 p. ftot mint kárá-
 hoz képest illető segélyrészt, a' megye nála hagyni ke-
 gyeskedjék! Ezen pénzt azonban kemény dorgálások
 mellett be kelle fizetni. Igen de miből? a' tanács tehát
 nyomatott körlevelet küld sok belföldi hatóságához,
 szomorú helyzetének leírásával egyenesen az adózó köz-
 ség kárainak pótlására kérvé segedelmet; 's a' kedve-
 ző válaszok egymást érik, melyek küldeményeiket ha-
 tártzottan 's ismételve a' városi égett épületekre assignál-
 ják. De ezeket a' következett — februári, megyei gyű-
 lésegyrészeseknek mindössze: négynek tetszett volna
 egyszerűen elvetni, 's a' választmánytól — magához be-
 parancsolt 's e' czéliből a' gyűlésre beadott körlevelet
 büntetendőknek találni, 's így a' szegény adózó községet
 néhány ezerig megkárosítani: de a' többi számos szoló
 — megyénk főcapacitásai, 's az igen nagy számú köz-
 zönség, nagy részben megkárosult miskolci nemesség,
 azon 4 ur szerint kortes, szerintünk nép, mely hogy
 mind feje mind szive jobban helyén van mint nekik, ekkor
 is megmutatá —, mind ezekben nem osztván az ada-
 kozóknak illy világos rendeletét megszeghetetlennek, 's
 a' fölolvastott — körlevelet illy vád alá nem esőnek
 ítélte. 'S ezzel bevégeztek hittük ez ügyet 's a' vele járt
 már is kikeresedett viszályokat.

De a' tanács külföldi hatóságokhoz is bocsáta
 német leveleket, a' belföldi körlevélkül különbözőket,
 talán az adózó község iránti sympathya-gerjesztés 's
 így nagyobb süker végett oly phrasissokkal, melyek
 nagy részben, a' mennyire elesélpeltetvék is hirlapok 's

köztanácskozásokban, de egy adózó község szájába ép
 annyira nem valók 's fontolatlanok. — Már a' kegy. pa-
 rancs szerint beküldetvén annak utján ezen német kör-
 levél egy példány, az ugyanezen városban működő
 kir. biztosnak meghagyatott, hogy ezen körlevél szer-
 kesztője ellen vizsgálatot 's jelentést tegyen. Ezen je-
 lentés folytában a' kegy. parancs nemesak a' vizsgálati
 tárgygyá rendelt német körlevélről szól, hanem meg-
 hagyatik benne megyénk Récinek: hogy a' város bír-
 ját, mind azért, mert nem is csupán a' belföldi, de
 külföldi hatóságokhoz, méltatlan 's a' t. körlevelet kibo-
 csátani merészlet, mind pedig azért is, hogy a'
 megyei végzés ellen föltámadni 's a' kárvallottak szá-
 mára begyűlt pénzt más célra fordítani nem áttalotta' —
 hivatalától azonnal függeszték föl, egyszersmind pedig
 ezen elősorolt tények törvényes utóni megboszu-
 lása iránt intézkedjenek: önként értődvén hogy a' fen-
 kített — (beépített) — öszlet megértésére a' most ne-
 vezett bíró a' városi tanács által szorítandó. —
 A' belföldi körlevelet 's a' beépített öszzeget illető kegy.
 parancs pontjaira nézve mindnyájunknak föltűnt, hogy
 abban az ezeket tárgyalta februári gyűlésünkön szó-
 sincsen, ámbár a' m. kir. biztos működés jóval az után
 történt: holott novemberi gyűlésünk végzése mint fö-
 alapok említettnek benne. De hagyván a' függöny mö-
 göttieket, beszéljünk a' függöny előtt történetekről. A' kegy.
 parancs mint legelső tárgy vétetvén fel gyűlésünkön, a'
 sok közül egy pár csatolványt is alig bíra bevárni egy
 két felkészt szók, kik ismert geniejök-
 kel vajmi előre kikürtölék gyűlés előtt, hogy a' kegy.
 parancs a' más résztől — perse itatott kortesekkel —
 el fog vettetni. Milly rosul esett tehát nekik hallani a'
 csatolványok után a' miskolci bíró folyamodását, mely-
 ben — személyének az ügytől ezen elválasztásával,
 ennek használni reménylven — részről magát a' kegy.
 parancsnak önként alávetve, hivataláról leköszön, 's
 törvényes utóni öngazolhatását kéri. Majd két napi in-
 vectivákkal telt vita eredménye lön: hogy a' nem álta-
 lános ugyan, de nagy többség, hiven megyéje eddigi
 ismért elveihez, a' törvény világos szavai szerint, csak
 rendkívüli esetekben ismérhetvén el általánosan is a'
 k. biztos működéseket nem sérelmeseknek: jelen eset-
 ben annál inkább fájjalja e' nagy részben már tárgyal-
 tnynek rendes törv. hatósági utról elvonatását, mert ez
 még törv. megyei főkörmányzóknak is — kiben viszo-
 nyink teljes ismérete, zavaraink lecsilapításában annyis-
 szor tanusított t a p i n t a t a pártatlansága köz teljes
 megnyugvásunk lehetne, — teljes mellőztével olly kü-
 lönben tisztelt urra bízott, kit ez előtt pár évvel me-
 gyénkben kihirdetett paritionale mand. szerint, Miskolcz
 k. várossági ügyén kívül semmiben másban k. biztosnak
 nem ismérhetünk el: azonban a' miskolci b. önként hód-
 olván a' kegy. parancsnak, a' felüggesztés 's öngazol-
 hatása végett magától kért törvényes kereset reá nézve
 elrendeltetik. Csak így maradhatott megyénk eddigi el-
 veihöz következetes egy részről; más részről csak így a'
 személynek saját önkéntes fölaldoztával menekülhetett
 meg a' más kép ez ügyből eredett végtelen viszályoktól
 mind belső mind külső viszonyaiban. 'S ennek meggon-
 dolása t. olvasó — gondolnád — higgadt tanácskozás-
 ra bírá talán a' másik kisebb részt 's némi méltányos ki-
 méletre a' személy iránt, ki úgy is egész testületnek egy
 maga számoltatik tetteiért, ki adózó községének igye-
 kezett néhány ezernyi segélyt szerezní, reá belőle —
 mint nemesre — egy fillérnyi haszon — még csak köz-
 vetve sem járulhatván. Sőt épen azt kelle tapasztal-
 nunk, hogy a' párt-gyűléség minél ok- és alapnélkülibb
 — mint megyénkben ez urak részről — annál méltány-
 talanabb vakságában. Im egy pár adat; ex ungue leo-
 nem! — Egy egész napi vitaközásban ki nem fá-
 radva egy pár jó ur másnap a' fölolvastott jegyzőkönyv
 megrontásával, ábbul a' miskolci volt bíró leköszönő
 folyamodását kihagyatni, azt neki visszaadatni, 's így
 a' fölolvastott irományt megyeileg elsikkasztatni sür-
 gette. Majd ismét tisztí ügyészi perszaporító tárgygyá
 indítványozák a' volt bírónak a' m. kir. biztoshoz be-
 adott, 's ennek utján a' többi csatolvány közt leküldött
 nyilatkozatának (és így védiratának!) némi kitételeit
 a' megyei választmány eljárása ellen! És ez indítványt
 pártolá, mint mondá: „nem személyeért de a' hivatal-
 ért“ — az érdekeltek egyike is; ámbár a' lig egy
 hava igéré a' pesti Hirlapban az országnak színe
 előtt, hogy ez ügyben többet nem szól. 'S ime' milly
 feledékeny jobb sugalmi iránt! csoda é hát, hogy egy
 pár év alatt az illy a' politikai actio fűszeres izét is el-
 felejté szájlzle; de a' mi füleink nem olly feledéke-
 nyek, most is zúgnak a' vég nélküli lamentóknak! De
 perse mindezek — akkor voltak! pro coronide egy
 ur, pártjának nem logpraktikásabb ugyan de annál lep-

lezetlenebb 's jellemzőbb tolmácsa — így szóla! ő nem
 szokott beszélni, de most! — van ám egy indítvány! (halljuk)
 az pedig ennyi: a' miskolci bíró — olyan,
 mint a' szeptéteri vagy ónodi bíró! (vivat) *) annyi-
 val inkább, mertennek sem vicesipán, se szolgabíró nem
 tud parancsolni. A' nagyszerű indítványnak az volt hasz-
 na, miszerint elnöklő elsőalispánunk férflas nyilatkozta,
 hogy ő olly szerencsétlen állásba soha sem tette
 magát, 's az illy beszéd nem ide való, 's a' kitört indignatio
 egész zajjal bevégeztek nyilványítá a' második
 batrachomiomachiát. (Vége köv.)

Borsod-megyei közgyűlés (vége.) — A' kir.
 intézvények között hosszabb szóvitára nyújtott alkalmat
 az, mely a' megyének kinyilatkoztatja: hogy bizo-
 nyos uti vonalt, melyet hajdan a' kincstár létesített, 's
 most már megyénk uti vonalaival kapcsolatban van, 's
 melynek igen igen szükséges igazittatására a' kamra
 több év előtt megyénk által elnem fogadott hat ezer pgő
 for. ajánlott — mely ajánlásról, mint elnem fogadottrul
 most hallgat — a' kamra kijavittatni nem tartozik. 'S
 mivel csak az adózó nagy kárával járható ezen végrom-
 lásra jutott uti vonal, annak megigazittatása a' megyére
 háramlík. Voltak kik a' hat ezer pgőt conditio si ne qua
 nonnak látták. Végre annak megyeileg törtéendő ki-
 igazittatása rendeltetett, de a' kamra a' nm. helyt. tanács
 utján a' már ajánlott, de a' megyétől elnem fogadott hat
 ezer pgő új megajánlására szólittatni határozottatott. —
 A' létesítendő Ipartanodák iránti felsőbb jelentés éljen-
 nel fogadtatott, 's köszönő fölírásra nyújtott alkalmat,
 nem kevésb örömet gerjeszte az elemi tanodákról való
 felsőbbbségi jelentés. — A' kistapolcsányi járás főbírája
 jelenté: hogy ő exc. gr. Keglevich Jánosné szeretve tisztelt
 főispánunk neje egy kisededovó intézetet alapított
 Kistapo'csányban, zajos volt az e' fölötti örömköltörés,
 melyet, reménylünk, a' haza viszhangoztatni fog. Bars
 a' lelkes grófnőnek köszönő iratot hártározott. Ezen már
 létesült intézet kezdete is tanusítja, milly kellemes vi-
 szonyban lehet a' grófnő jobbjáival, kik anyai ohaj-
 tását, mindjárt első napokban, körül belül hatvan kis-
 deddel örvendezteték meg, azóta bizonyosan többel; az
 intézet napontai látogatásával, a' gyermekeknek ön-
 kezeivel ápolásával, csemegékkal 's más ajándékok
 kedveskedésivel ellenállhatlan varázserőt gyakorolván
 fölöttük nőnemünk e' dísze. Mivel pedig ez intézet eddig
 egy tisztos özvegy gondoskodására van bízva, smég ren-
 des tanító nincs, szóba hozatott, hogy talán czélszerű
 lenne a' népnevelésre begyűlt pénz kamatjából tanítót
 fogadni. Ez vizshangra nem talált, 's eszünkbe ötlött
 akaratlanul is: vajjon hol? és mennyi gyűlt már e' sz.
 czélra? a' kamatok rendesen fizettetnek é? 's mire for-
 dítatnak? ezt annál kíváncsiabbak vagyunk tudni, mivel
 erről, ha emlékezetünk nem csal, még ama remek 's ki-
 vonatban közöltt els ő alispáni jelentésben sem törté-
 nt említés.

**Az orsz. pénzügyválasztmányi jelentés
 áltása.** Kezeink közt levő eddig érkezett hosszabb
 rövidebb hatósági rendkívüli gyűlések határozati követ-
 kező eredményt mutatnak eddig: az említett választmány-
 tul évenként négy esztendőre ajánlott 3 millió mellett
 nyilatkozott 19 megye, évenkénti 2 millióra 5, másfél
 millióra szinte öt és így az ajánlók száma eddig ösz-
 szesen 29, nem ajánlóké: 3.

A m e r i k a.
 Vizáradások mindenfelé. Egy bostoni levelező ir-
 tózatosszinekkel festi ama vízözönt, mely a' Mississippí
 's egyéb mellék folyamok kiáradási által a' köröttei kör-
 nyéken pótolhatatlan károkat okozott. Egész városok
 oda hagyattak, házak, sövény, vetés 's minden, mi csak
 ezen pusztító elem utjában állott, áldozatul estek. A'
 Missouri új torkolata, mely a' büszke S. Louist Mis-
 sissippí folyamtól 24. mérföldnyire tolni fenyegetőzik,
 hét mérföld szélességű volt. Számos emberekkel, ál-
 latokkal, 's egyéb tárgyakkal terhelt tutaj vonult a' ro-
 hanó habokon lefelé, mi közben nem ritkán leheto hal-
 lani ezen szomorú feleletet: „háram után megyek, mely
 délnek indult.“ A' kár felszámíthatlan. S. Louis váro-
 son alul a' kár nem csekélyebb. Kaskasia város nyolcz
 napig állott víz alatt, és Neworleans, szinte rendkívül
 megrongáltatott.

*) Azaz: kurta vas és derés neki! O szab. kir. várossá
 leendő város, mely most is mint várhatóság a' nem-
 telenek kriminalitásában, mint rendezett tanács
 civilis ügyekben, sőt appellata utján kapitányától,
 mezei rendőri esetekben nemes nem nemes fölött
 egyformán ítél sat. O harminezres város! De perse
 mind ezen dolgokban itél a' ladházi tanács is
 ugy é? O főtáblabírói praxis! S. S.

Spanyolország.

A' madridi hatóságban a' választások már megtörténtek; 15 ezer választó közül csak 7 ezer szavazott; Martinez de la Rosa 's Alcalá Galiano is a' követelek közt vannak. Izabella egészségi állapotját oly nyugtalanítónak rebesgeték, hogy Krisztina már előintézkedésekhez nyult, mik Luiza kiskorúsága alatt a' regensséget számára biztosítsák, úgy látszik, hogy a' Navarrábai csapat küldés némi összefüggésben van e' körülményekkel, mert jelenleg ugyan a' királyné halálát általános carlista uralom fogná követni. De Galign. Messengere szerint ez csak ismétlése egy régebbi 's Bayonneból terjedt hírnek, mit akkor megczáfoltak már.

Anglia.

Taiti iszonyu helyzetben van. A' francziák egy Sammon nevű hölgyet, a' királyné rokonát, azon hiedelemben, hogy az Pomare k. elfogván, Urania gőzösrre hurcolták; nőket is lopdosnak 's hajókra czipelik; kiknek rokonai megtámadván egy erősséget, 20 francziát vertek agyon. Másik összszakapáskor 90 francziát öltek meg a' taitiak, ezek meg, száz embert, szintannyi puskát 's 16 álgut vesztettek. A' taitiakat két angol vezérlé, kik viadalban elesetek. A' francziákkal gonosz játékot űztek; veszteségük összevéve holtakban és sebesültekben 400 főnyi. — Az O'Connell tiszteletére rendezett dublini nemzeti lakoma, mezei lakára vonulta előt, sept. 19d. csakugyan megtörtént. Több mint hétszáz vendég vett abban részt 's köztük sok vidéki előkelő; hanem hely szűke miatt még több helybeli 's vidéki nem. Az étterem röpkeny-'s virág-füzérekkel izletesen volt földszesítve. A' mennyezet fölött, melly az elnök széke fölibe volt illesztve, ezen fölirat állott: Emlékezzetek maj. 30d. (O'Connell befogatásnapja.) Átellenben pedig az izgató isméretes jelszava: „Béke és kitarás!“ Denman, Cottenham és Campell lordbirák nevei aranybetűkben tündöklének. A' karzatokat módos hölgyek fogák el, kik a' lelkesülés - nyilvánításban élénk részt vőnek. Parliamenti tagok közül O'Briennel együtt többen. O'Connell mérsék-'s békeszeretet- teljes repeal- vagy mint most nevezni kell, szövetség-beszédet tartott; kifejezései választékosabb 's tartalomdusabbak voltak mint valaha. A' kath. alapítványokat illető bill ellen, melly az utolsó ülésben elfogadtatván jövő év első napján lépne életbe, 14 kath. püspök és számtalan irlandi lelkész ovást tett, mivel az a' kath. egyh. tanai 's fegyelme lényegébe vág.

Franciaország.

Glücksberg hg, sept. 23d. érkezett Párisba, a' marokkai szerződést magával hozván. Néhány előléptetést emlegetnek az afrikai seregben, az islyi csata következtében. Igy p. o. Bedeau tábornok alhadvezérré 's Aumale hg utódjaul constantinei helytartóvá, Cavaignac 's Jussuf ezredesek pedig vezérőrnagyokká fognak nevezetni. — A' kir. Duquesne szobra ünnepélyes lelepleztetésén nem volt jelen. Azon kereskedőház, mellyet a' Mogadorba készitendő deszkasátrak iránt a' kormány megbízott, most azon utasítást vevé, hogy e' munkával kárpótlás mellett hagyjon fel. — Tangerban nagy munkásságot fejtenek ki az erősegek visszaállításában; ki az álgutelepek közt jár, könnyen megbecsülheti azon kárt, mit a' város szenvedett, 's melly tetemes, bár-

mit beszéljenek is az angol lapok. Lehetlen azonban pontosan felszámítani azon veszteséget, mi a' marokkaiakat sept. 6d. érte; mivel a' muzelmannoknak, ha hitlenek ellen harcolnak, nem engedi vallásuk veszteségük megszámitását. Egy 25 főnyi csapat vezére álguztatás utáni napon a' kaidhoz ment, jelentvén, hogy 11. embert temettetett el, kik egy álgutelepen estek el; a' kaid azért, hogy a' korán illető helyére emlékeztesse, három százat csapatot rá; a' semleges hajók sebészeinek meg, kik a' francia hajóhad távozta után, a' sebesültek gyógyítására ajánkoztak, azt felelé: mikép egy sérült sincs; aztán a' városban kihirdeteté: hogy mindazon sebesültet felakasztatja, ki európai orvoshoz folyamodik. — Aumale hg egybekelése nov. közepén fog megtörténni. A' fens. arát szülője Párisba kísérik; 's már készítik a' tuillériákban az ifju pár számára való szállást is. A' hg. nőstül télen által Párisban marad 's csak tavasszal menend Algírba, hol különös udvarszemélyzettel lépend föl. Addig reméllik, Bugeaud annyira helyreállítja az éjszakafrikai francia gyarmatok nyugalmát, hogy Algírban tovább tartózkodása fölőslég lesz 's utódjaul veszély nélkül követheti őt a' hg. Isly hg az új pair névsorban foglal helyet 's ha az agg és beteges Soult tárczáját leteszi, utódjaként tekintendő. Azon pompás album, mit Lajos F. Victoriának szánt, a' legkitünőbb francia festészek kézirajzait tartalmazza, melly czélból valamennyi művész a' tuillériákba hivatott; kötése a' francia könyvkötés valódi remeke; egyik oldalán Victoria, másikon pedig a' juliusi dynasztia czimereikkel. — A' marokkai szultán legközelebb Bugeaudhoz irt levelében, előbocsátván, hogy nem ők hanem a' francziák voltak az ellenségeskedés szerzőkai 's hogy az islyi csatában részt vett marokkaiak jóval kevesben voltak mint a' francziák 'stb. 'stb. tudtul adja, hogy mivel Abdelkadernek a' határszéleken tartózkodása könnyen vizsáyra nyujthat okot, ezért őt Wadlégossiba utasította és szükség esetén még beljebb szoritja, hogy a' határszélel eseményekről mit se tudjon, a' tafnai határszélről lemond 's a' török uralom alattival is megelégszik; azt sem ellenzi, hogy Lallamagnaria állandó francia állomás legyen, csak azt ohajlja, hogy minél kevesb katonát tartsanak ott a' törzsokek nyugalma végett. Bugeaud mellözve a' levél neveltséges előszavait a' föltéteket Franciaország nevében 's úgy fogadja el, hogy Abdelkadert valamelyik nyugati kikötőben őrizték, hogy ott létéről egy francia ügyviselőnek mindig biztos tudomása lehessen. Az algiri lakosság Bugeaud tiszteletére nagy ünnepélyt rendezett, mellyen több arab főnök volt jelen. Ugyanott ismét némi maradványát fődézék fel a' régi Icosiumnak. Sz. Filep székesegyház alapköve letétekor igen szép mozaik-padolatra bukkantak, mi alatt terjedelmes viztartót, tele ivóvízzel találtak, mi több század óta lehet abban. Néhány pénzdarabot is lettek. A' Constitutionnel szerint követték a' békekötés 8 pontjai: 1) Kötelezi magát a' szultán, hogy a' legszélső keleti határvonalokon öszszegyűjtött csapatit szétbocsátja, ezentul pedig 2000 embernél többet kölcsönös egyezkedés nélkül ott öszsze nem von. 2) Azon marokkai főnökök, kik békeszegés 's határsértés okai voltak, bűnhődni fognak, előbb neveik 's a' büntetésmód Franciaországgal közöltvén. 3) Abdelkader a' francia birtok

's marokkai határon törvénykülvilnek nyilvánítottik. 4) Ha pedig marokkai seregek kezébe kerül, a' két hatalom tovább intézkedéseig az ország belsejében tartásék, 's ha francziák fognák el, köteles leend a' francia kormány vele k mélettel bänni. 5) A' két birodalom algiri határai azok maradnak, mint török uralom alatt. Későbbi egyetértés következtiben ezen határvonalok világosan kijelelendők. 6) Ezen alküvelél kicsérlettése után Mogador szigetlet 's Usda várost a' francia csapatok elhagyják; a' hadi foglyok késedelem nélkül kicsérlettvén. 7) A' Marokkó és francia status közt a' kereskedési viszonyokat szabályzó régi szerződések tökéletesítése és szilárdítására új alkudozásoknak leszen helye. Addig azonban a' régiek épségben tartatnak 's Franciaország a' legkedvezményesitettebb nemzet sorsában részesül. 8) A' szerződés két hónap alatt kicsérlettetik. Tekintve ezen pontokat, valóban elmondhatni hogy Franciaországra ugyan belőlük semmi új haszon nem háramlik; hadköltségek megtérítése, francia kereskedők 's gyarmatosak lehető kárpótlása, kik háboru miatt kárt szenvedtek, új kereskedési szabadtétek? mindezekről szó sincs téve.

Svédország.

Stockholmban aug. 28 és 29kén könnyen nagyszerű népzavargás támad, ha jó eleve kemény rendszabályokhoz nem nyulnak. Katonai erőre mindazáltal nem vala szükség, jélelehet a' laktanyabeli csapatok, szükség esetre készen álltak. A' rendőrség t. i. nevezetes mennyiségű napszámusbul 's teherhordókbul álló izmos erős testalkatu ferfiakat szedett öszsze, kik a' sokaság közé vegyülének 's nemcsak a' zajongókat 's kövel dobálókat azonnal megfenyíték, hanem a' legnyugtalanabbakat kézre is keríték. E' váratlan közbejövétel által elveszté szilaj kedvét a' nagyrészt mesterlegényből 's egyéb fiatalágbul alakult tömeg 's lassankint szétoszlott. Az elfogottak száma 56an, kik közt két különben alsó osztályu operatánczos is találtatott, pénzbírságra ítéltek. Valóban csudálatos, hogy a' népzavargás nem a' nemesség ellen, holott a' képviseleti indítványt először is az veté el, hanem csupán a' papság 's különösen az érsek ellen volt irányozva. Fonák hírek, mellyeknek forrása mindedig nem vala kipuhatható, terjesztetek a' nép közt, p. o. hogy az érsek terveket főzne a' király ellen, hogy ő a' köznepet rabszolgai igába nyugozni akarná 'sat. Ily eszközök által a' legalsóbb néposztály, melly a' képviseleti változások kérdését sem nem érti sem miatta nem igen aggódik, jogai iránt féltékeny 's ingerültté tétetett, ehcz járult az érsek öszgyűlési beköszöntéskor mondott isméretes beszéd, melly sok balmagyarázásra 's félreértésre adott alkalmat, 's ellene ezuttal is fegyverül használtatott. Miután így a' fergeteg veszély nélkül vonult el, az érsek udvarolni kívánt a' királynál, kitől igen kitüntető kegygyel fogadtatott. A' kir. és királyné koronáztatását sept. 25kén mondák véghzemenendőnek. —

China.

Bombayi levél szerint a' mennyei ország teljes hatalmu biztosa, a' francia és amerikai szövetséges statusok követeivel alkudozandó Pekingből jun. 21kén Makaoba érkezett.

ÉRTESÍTŐ.

Hirdetvény.

A' diósgyőri kir. urod. részéről közhírté tétetik, hogy a' kisgyőri határban létező Palakóbánya (schistus) f. e. october 14kén az ottani kincstári erdőhivatal írószobájában reggeli órákban tartandó árverés utján a' többet ígérőnek 3 évre haszonbérbe fog adatni: mire a' haszonbérleti kívánók bánatpénzzel ellátva ezzel meghivatnak. A' szerződési feltételek valamint a' kormányzói ugy az erdőhivatal írószobájában olvashatók. 1—3

Hirdetvény.

A' nm. magyar kir. udv. kincstár részéről ezennel közhírté tétetik; hogy a' pesti angol kússasszonyok nevelő- intézetében 1845dik év aprilis 25dikén egy nemtelen származásu kincstári lányánövendék-alapítványi hely megürönd.

Az illető szülék vagy gyámok tehát figyelmzettetnek, hogy ez iránti folyamodásukat legfőlebb folyó évi nov. 1so napjáig a' magyar kir. udv. kincstári íktató hivatalnál multhatlanul benyujtsák. Megkivántatik pedig az érintett alapítványi hely megnyerésére:

1) Hogy a' növendékek csak valószínű magyar kincstári, gazdasági, bányá-

szati, vagy postai-nemtelen származásu tiszték lányai, vagy árvái és 8, vagy legfőlebb 11 esztendőskög legyenek: kik t. i. még a' tanuló kort meg nem haladták; minthogy a' kiművelési pálya 6 egész esztendőig tart.

2) Hogy az eszedő-levelekhez, e' következő négy redbeli eredeti bizonyítványok csatoltassanak, ugyanint a) a' növendék keresztlevele; b) a' himböltási vagy arról szóló bizonyítvány, hogy a' növendék a' természetes himböltás szerencsésen kigyógyult; c) orvosi bizonyítvány a' növendék jó egészségi állapotjáról, és ép testi alkotásáról; d) a' belhiteles bizonyítvány, hogy az említett intézetbe jutni kívánkozó növendék nemtelen származásu legyen, mellynek elismerésére szükségképen megkivántatik, hogy a' most érintett bizonyítvány az illető növendékeknek születése, vagy mostani tartózkodásának helybeli hatósága által adassék ki. — Végtére szükséges még —

3) Hogy az eszedő levelekben az is megjegyeztessék, hány élő gyermekök, vagy árváik legyenek az illető atyáknak, 's azok mennyi időt töltöttek legyen a' kincstári szolgálatban. 2—3

Editto.

Non essendosi presentato alcun Creditore o Pretendente nel triduo dei giorni 28, 29, 30 Agosto p. p. destinati per assumere le insinuazione di Credito contro la concursuale Massa di Regina Treves nata Mondolfo, et essendo stata documentata la estinzione delle spese relative alla manipolazione della detta Massa; si è perciò che ad istanza della ramentata Regina Treves nata Mondolfo, viene recato ad universale saputa di tutti coloro, che potessero avervi un qualche interesse, desere stato con odierna deliberazione decretato lo scioglimento del sequestro, ed il fine del concorso della facolta della rimentata Regina Treves, aperto con giudiziale Decreto dda 18 Giugno a. e. Nr. 1117. Dal Giudizio civico distle: Fiume, 6 Settembre 1844.

Per il Preside, e Giudice Rettore Capitanale mantente Ant. Calabrin i. 2-3

A' n. melgu magyar kir. udv. kincstár rendelkezésre közhírté tétetik; hogy a' tokaji kir. kincstári uradalomban f. e. november 1so napjától kezdve következő kir. haszonvételek a' legtöbbet ígérőnek f. e. october 17en Tarczalon a' tisztartói

szálláson tartandó árverés alkalmával, egyenkint fognak haszonbérbe adatni.

1) A' tokaji Feketesas nevű vendégfogadó 3 évre;

2) A' Kórház-koresma 3 évre,

3) A' Kereszt-koresma és ehcz tartozó két kisebb koresmának a' városban való kinyitási joga 3 évre.

4) A' tokaji ser- és pálinkaház haszonvétele hat évre.

5) Tarczalon a' husvágús és szalonnamérsi jog halászzal együtt 3 évre

6) A' tiszaladányi koresma, mérsárszék, és halászat 3 évre.

7) A' rakomazi nagy vendégfogadó és kisebb koresma, a' mérsárszékkel együtt 3 évre. Végre

8) A' timári koresmáltatás, mérsárszék és szalonnamérsi 3. évre.

A' haszonbérleti kívánók elegendő bánatpénzzel ellátva a' kitétt napra és helyre hivatalosak, hol ajánlataikat valamint szóval, úgy lepecsételve írásban is megtehetik, az írásban ajánlatok azonban egy nappal az árverés előtt leszen beadandók. Az árverési és szerződési feltételek valamint a' tarczali tisztartóságnál ugy a' diósgyőri uradalmi praefectusi hivatalban is olvashatók. 3—3